

The background of the cover is a vibrant cosmic scene. At the top, a curved horizon of Earth with swirling white clouds and green landmasses is visible. Below this, a brilliant sun or star emits powerful rays of light that fan out across the frame. The lower half of the image is a deep yellow and orange glow, punctuated by several large, detailed moons or planets. Two delicate, light purple butterflies are positioned on either side of the main title, one in the upper right and one in the lower left.

Mapa večnosti

Dr. Eben Alexander
v spolupráci s Ptolemyom Tompkinsom

Voľné pokračovanie bestsellera *Pohľad do večnosti*

Mapa večnosti

Mapa večnosti

Dr. Eben Alexander
v spolupráci s Ptolemyom Tompkinsom

Original title: Eben Alexander LLC,
with Ptolemy Tompkins: THE MAP OF HEAVEN
Copyright © 2014 by Eben Alexander LLC
Cover picture © Thinkstock
Cover design © Francesca Spinelli, 2014

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2014
Translation © Róbert Hrebíček, 2014

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Zora Sadloňová
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Mená niektorých osôb a charakteristické vlastnosti,
podľa ktorých by sa dali identifikovať, sú zmenené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať,
ukladať do informačných systémov ani rozširovať
akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky,
fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami,
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-367-3

*Túto knihu venujem všetkým odvážnym dušiam,
ktorých láskyplné srdcia prahnú po pravde
o našej existencii.*

OBSAH

Úvod	9
1. Dar poznania	32
2. Dar zmyslu	43
3. Dar videnia	67
4. Dar sily	84
5. Dar spolupatričnosti	91
6. Dar radosti	112
7. Dar nádeje	129
 Poďakovanie	 151
Dodatok: Odpovede sa skrývajú v každom z nás ..	155
Odporúčaná literatúra	165

ÚVOD

*Som dieťa zeme a neba, posiateho hviezdami,
no moja pravá rasa pochádza z neba.*

ÚRYVOK Z ISTÉHO STAROVEKÉHO GRÉCKEHO TEXTU,
KTORÝ DÁVA DUŠI ČLOVEKA, ČO PRÁVE ZOMREL, POKYNY,
AKO SA SPRÁVAŤ V ŽIVOTE PO ŽIVOTE

Predstavte si novomanželov na svadbe. Obrad sa skončil a všetci sa zhromaždili na schodoch kostola, aby sa odfotografovali. Ženích a nevesta si však pozvaných hostí nevšímajú. V tejto chvíli sú priveľmi zahľadení do seba. Pozerajú si hlboko do očí – okien do duše, ako ich nazval Shakespeare.

Hlboko. Čudné slovo na opis činnosti, ktorá, ako vieme, vôbec nemôže byť hlboká. Videnie je čisto hmotný proces. Fotóny dopadajú na sietnicu, ležiacu v zadnej časti oka asi dva a pol centimetra za zrenicou. Informácie, ktoré prinášajú, sa prevádzajú na elektrochemické impulzy. Tie sa nervovými vláknami dostávajú do primárneho zrakového centra v záhlavnom laloku mozgu. Je to vyslovene hmotný proces.

Každý však, pravdaže, vie, čo máte na mysli, keď povie-
te, že hľadáte komusi hlboko do očí. Vidíte jeho dušu, časť

človeka, ktorú staroveký grécky filozof Hérakleitos z Efezu asi pred dvetisícpäťsto rokmi opísal takto: „*Hranice duše by ste nenašli ani vtedy, keby ste cestovali nekonečne dlho. Taká hlboká a rozľahlá je.*“ Či už je to ilúzia, alebo nie, nazrieť do tejto hĺbky, keď sa zjaví, je veľmi pôsobivé.

Najsilnejšie sa prejavuje pri dvoch príležitostiach: keď sa zaľúbime a keď vidíme kohosi umierať. Prvú možnosť zažila väčšina, druhú oveľa menší počet ľudí, azda preto, lebo smrť sa v našej spoločnosti odsúva mimo dohľadu. Zdravotnícki pracovníci a zamestnanci hospicov, ktorí so smrťou prichádzajú do kontaktu pravidelne, okamžite pochopia, o čom hovorím. Tam, kde bola hĺbka, je odrazu iba povrch. Živý pohľad – aj keď bol zastrený, nestály a patrila veľmi starému človeku – je preč.

Vidíme to aj vtedy, keď zomrie živočích. Priame spojenie s tým, čo Titus Burckhardt, odborník na náboženstvo, ktorý žil v 20. storočí, nazval „*vnútornou sférou duše*“, sa preruší a telo pripomína spotrebič bez prívodu elektriny.

Predstavte si teda, ako si novomanželia hľadajú do očí a vidia bezodnú hĺbku. Cvakne spúšť, vznikne fotografia. Dokonalá snímka dokonalého páru ženicha a nevesty.

Teraz sa posuňte o niekoľko generácií dopredu. Pár priviedol na svet deti a tie splodili vlastné potomstvo. Muž na fotografii zomrel, žena žije v zariadení pre hendikepovaných. Deti ju navštevujú a v domove si našla priateľov, no niekedy, napríklad práve teraz, sa cíti osamelá.

Je daždivé popoludnie a ona sedí pri okne. Vezme do ruky snímku, ktorú si dávno dala zarámovať a položila na stolík. V pološere, ktoré vládne v miestnosti, sa na ňu zahľadí. Rovnako ako ona, aj fotografia má za sebou dlhú cestu. Najskôr ležala vo fotoalbeume, ktorý žena venovala deťom, potom sa

dostala do rámu a napokon spolu s majiteľkou do domova. Hoci je krehká, trochu zožltnutá a na okrajoch obšúchaná, uchovala sa až doteraz. Žena vidí mladé dievča, ktorým bola kedysi. Hľadá do očí novomanželovi a spomína si, že v tom okamihu bol pre ňu skutočnejší než všetko ostatné na svete.

Kde je teraz? Žije ešte?

Za lepších dní žena vie, že neprestal existovať. Muž, ktorého celý čas tak veľmi ľúbila, určite nezmizol, keď mu telo vypovedalo službu. Žena si neurčito spomína, aký názor na túto problematiku má náboženstvo. Manžel je v nebi. K viere v toto miesto sa hlásila po celé roky, keď viac-menej pravidelne chodievala do kostola, no v hĺbke duše si jeho existenciou nikdy nebola istá.

Za iných dní, takých ako dnes, na ňu doliehajú pochybnosti. Uvedomuje si totiž, čo v tejto súvislosti tvrdí veda. Áno, manžela naozaj ľúbila. No láska je emócia, elektrochemická reakcia, ktorá prebieha hlboko v mozgu. Spôsobuje uvoľňovanie hormónov do zvyšku tela, ovplyvňuje náladu, určuje, či budeme šťastní, smutní, rozradostení, alebo zronení.

Stručne povedané, láska nie je skutočná.

Čo je teda skutočné? To predsa vieme. Atómy železa, chrómu, hliníka a molekuly plastu tvoriace stoličku, na ktorej žena sedí. Atómy uhlíka, z ktorých je fotografia, čo drží v ruke. Tabuľka skla a drevený rám, ktoré ju chránia. A, pravdaže, diamant na snubnom prsteni a zlato, z ktorého sú vyrobené tento i svadobný prsteň. To všetko je skutočné.

A čo dokonalé, neporušené a večné puto lásky medzi dvoma nesmrteľnými dušami, ktorého symbolom sú tieto šperky? Nuž, to je iba pekne znejúca hlúposť. Pevná, hmatateľná hmota – to je realita. Veď to tvrdí veda.

Vašou pravou podstatou je vnútro.

AL-GHAZÁLÍ, ISLAMSKÝ MYSTIK, 11. STOROČIE

Základ slova *realita* tvorí latinské slovo *res* (vec). Predmety ako pneumatiky, panvice, futbalové lopty či hojdačky na dvore za domom sú pre nás skutočné, lebo sa zo dňa na deň nemenia. Môžeme sa ich dotknúť, poťažkať ich v rukách a položiť na zem. Keď sa po ne vrátíme, nájdeme ich tam, kde sme ich nechali, navyše v podstate v nezmenenom stave.

Z hmoty, samozrejme, pozostávame aj my. Naše telá sa skladajú z prvkov, z ktorých prvý a najjednoduchší je vodík, a potom zo zložitejších, ako napríklad dusík, uhlík, železo či horčík. Tie vznikli pôsobením neuveriteľného tlaku a tepla v srdciach dávnych, dnes už nejestvujúcich hviezd. V jadre uhlíka sa nachádza šesť protónov a šesť neutrónov. Štyri z ôsmich pozícií valenčnej vrstvy elektrónového obalu obsadzujú elektróny, zvyšok je voľný. Na atóm uhlíka sa vďaka tomu môžu prostredníctvom elektrónov viazať iné atómy. Táto symetria umožňuje mimoriadne účinné nadväzovanie ďalších atómov uhlíka, ako aj atómov iných prvkov či molekúl. Štúdiu chemických interakcií s účasťou uhlíka sa venujú organická chémia a biochémia – rozvinuté odbory, ktoré zatiaľujú ostatné sféry chémie. Celá chemická štruktúra života na Zemi sa zakladá na uhlíku a jeho jedinečných vlastnostiach. Vzniká tak *lingua franca* sveta organickej chémie. Vďaka tej istej symetrii však atómy uhlíka vytvárajú aj oveľa pevnejšie väzby. Z čiernej pozemskej hmoty, ktorú si s nimi spájame, tak vzniká najmocnejší prírodný symbol trvanlivosti – diamant.

Hoci atómy uhlíka a niekoľkých ďalších prvkov, z ktorých sa skladá väčšina ľudských tiel, sú v podstate ne-

smrteľné, naše schránky majú mimoriadne pominuteľný charakter. Ustavične vznikajú nové bunky a staré odumierajú. V každej chvíli organizmy čerpajú hmotu z okolitého fyzického sveta a vracajú ju doň. Onedlho – na vesmírnej stupnici tomu bude zodpovedať iba okamih – sa vrátia na úplný začiatok cyklu. Pripoja sa k prúdu atómov uhlíka, vodíka, kyslíka, vápnika a ďalších prvkov, z ktorých tu na Zemi ustavične vznikajú vyššie celky, aby po chvíli zanikli.

Tento postreh vôbec nie je nový. Anglické slovo *human* (človek) má rovnaký koreň ako latinské slovo *humus* (zem). Platí to aj o anglickom slove *humble* (skromný). Dáva to zmysel, veď pokorní najľahšie zostaneme vtedy, keď si uvedomíme, z čoho pozostávame. Dávno predtým, než podrobnosti tohto procesu vysvetlila veda, civilizácie na celom svete vedeli, že ľudské telá vznikajú zo zeme a po smrti sa do nej vracajú. Boh v knihe *Genezis* povedal Adamovi, ktorého meno je odvodené od hebrejského slova *adamah* (zem): „*Prach si a na prach sa obrátiš.*“

Táto situácia nám však nikdy celkom nevyhovovala. Celé dejiny ľudstva možno vnímať ako reakciu na našu zdanlivú pozemskosť a pocity bolesti a neúplnosti, ktoré vyvoláva. Tušíme, že príbeh sa tým nekončí.

Moderná veda, najnovšia a zďaleka najintenzívnejšia odozva na tento odveký nepokoj súvisiaci so smrteľnosťou, sa do značnej miery vyvinula zo starej metódy manipulácie s chemickými látkami – z alchýmie. Jej pôvod zanikol kdesi v histórii. Podľa niektorých siaha do starovekého Grécka, iní tvrdia, že prví alchymisti žili oveľa skôr, pravdepodobne v Egypte, a slovo alchýmia je odvodené od egyptského *Al-Kemi* (čierna zem). Zrejme ide o narážku na úrodnú čiernu pôdu na brehoch rieky Níl.

Poznáme kresťanských, židovských, moslimských, taoistických aj konfuciánskych alchymistov. Tejto disciplíne sa venovali jednoducho všade. Nech už vznikla kedykoľvek a kdekoľvek, na jej základe sa zrodili neuveriteľne zložité a rozšírené praktiky. Väčšina sa týkala premeny základných kovov, ako je meď či olovo, na zlato. Hlavným cieľom však bolo obnoviť stav nesmrteľnosti, ktorým sa ľudia podľa alchymistov pôvodne vyznačovali, no už dávno oň prišli.

Mnohé nástroje a metódy modernej chémie vynašli alchymisti, pričom často značne riskovali. Hrať sa s hmotou môže byť nebezpečné. Okrem otravy či výbuchu hrozil aj konflikt s miestnou náboženskou mocou. Rovnako ako veďa, ktorá sa z nej vyvinula, aj alchymia sa pred vedeckou revolúciou pokladala za kacírstvo, najmä v Európe.

Jedným z najväčších objavov, ktoré alchymisti pri hľadaní nesmrteľnosti urobili, bolo zistenie, že ak nejakú látku či prvok podrobia procesu „skúšania“ – napríklad ak ju zohrejú alebo skombinujú s inou látkou, s ktorou reaguje –, premení sa na čosi iné. Podobne ako mnohé iné dary minulosti, aj toto poznanie sa nám dnes javí zrejmé, no len preto, lebo sme sa nepričinili o jeho odhalenie.

Prvý vek bol zlatý.

OVÍDIUS (PUBLIUS OVIDIUS NASO): *METAMORPHOSES (PREMENY)*

Prečo sa alchymisti tak veľmi zaujímali o zlato? Tí obyčajní nechápali hlbší, skrytý duchovný rozmer tejto disciplíny, preto sa jednoducho usilovali zbohatnúť. Praví alchymisti prejavovali záujem o tento prvok z iného dôvodu.

Rovnako ako uhlík, aj zlato je nezvyčajný prvok. Jadro jeho atómu je veľmi veľké, keďže obsahuje sedemdesiatde-

väť protónov. Ťažšie sú iba štyri ďalšie stabilné prvky. Silný kladný elektrický náboj spôsobuje, že elektróny obiehajú okolo jadra mimoriadne vysokou rýchlosťou, ktorá dosahuje asi polovicu rýchlosti svetla. Ak na Zem dorazí fotón zo Slnka, nebeského telesa, ktoré v alchymistických textoch súvisí so zlatom najčastejšie, odrazí sa od atómu tohto prvku, vstúpi do jedného z našich očí a dopadne na sietnicu. Mozog prijme správu, ktorá vo vedomí vyčarí prekvapujúco príjemný vnem. Ľudia reagujú – a vždy reagovali – na zlato veľmi výrazne.

Tento prvok do značnej miery poháňa hospodársku činnosť na našej planéte. Je nádherný a pomerne vzácny, nemá však veľkú úžitkovú hodnotu – určite nie takú, akú mu prisudzujeme. Ako živočíšny druh sme sa *rozhodli*, že mu ju budeme pripisovať. To je všetko. Práve preto po ňom tak zúfalo pátrali alchymisti pri materiálnych pokusoch i pri vnútorných, meditačných praktikách, ktoré ich často sprevádzali. Zlato pre nich znamenalo stuhnutú, hmatateľnú reprezentáciu nebeskej súčasti človeka – nesmrteľnej duše. Usilovali sa získať späť túto našu druhú, zlatú stranu, ktorá sa spája s pozemskou za vzniku ľudí.

Sčasti sme zem, sčasti nebo – a alchymisti to vedeli.

Musíme si to pripomenúť aj my.

Vlastnosti, ako je „krása“ či samotná farba zlata, nie sú skutočné. Aspoň nás to tak učili. Emócie sú ešte menej reálne. Aj to nám predsa vstúpili do pamäti. Predstavujú iba reaktívne vzory, ktoré vznikajú v mozgu po prijatí hormonálnych správ. Tie vysielajú naše telá, keď reagujú na nebezpečenstvo či túžbu.

Láska. Krása. Dobrota. Priateľstvo. Podľa svetonázoru materialistickej vedy nemožno pokladať tieto veci za sku-

točné. Keď tomu uveríme – rovnako ako keď prijmeme, že zmysel nie je reálny –, stratíme spojenie s nebom, teda to, čo spisovatelia antického sveta niekedy nazývali „zlatá niť“.

Oslabí nás to.

Láska, krása, dobrota a priateľstvo sú skutočné rovnako ako dážď, maslo, drevo, kameň, plutónium, prstence Saturna či dusičnan sodný. Na pozemskej úrovni existencie to však ľahko púšťame zo zreteľa.

No to, čo stratíme, predsa môžeme získať späť.

*Negramotné národy nevedia o mnohých veciach,
ale iba zriedka sú hlúpe. Keďže sa musia spoliehať
na spomienky, s väčšou pravdepodobnosťou sa
rozpaľujú na to, čo je dôležité. Na druhej strane
gramotné národy neraz zabúdia v obrovských
knižniciach zaznamenaných informácií.*

RELIGIONISTA HUSTON SMITH¹

Ľudia v modernej forme existujú asi stotisíc rokov. Väčšinu tohto času boli pre nich mimoriadne dôležité tieto tri otázky:

Kto sme?

Odkiaľ sme prišli?

Kam smerujeme?

Drvivú väčšinu času, ktorý sme strávili na našej planéte, sme ani chvíľu nepochybovali, že duchovný svet je skutočný. Verili sme, že to je miesto, z ktorého každý z nás prišiel, keď sa narodil, a na ktoré sa vráti, keď zomrie.

¹ Huston Smith: *The Way Things Are (Ako to je s vecami)*, s. 79.

Podľa mnohých dnešných vedcov už čoskoro budeme vedieť o vesmíre všetko, čo sa dá zistiť. Niektorí z nich intenzívne diskutujú o „teórii všetkého“, ktorá vysvetlí údaje o kozme, ktorými dnes disponujeme. Ako to prezrádza už jej názov, objasní celú pravdu.

Na tejto teórii je však čosi zvláštne. Neprináša odpovede ani na jednu z otázok, ktoré som uviedol vyššie. Počas 99,9 percenta času, ktorý ľudia strávili na zemi, to pritom boli tri najdôležitejšie otázky. V teórii všetkého sa nebo nespomína.

Nebo pôvodne znamenalo obloha. Vyjadruje to aj slovo, ktoré sa v *Novom zákone* prekladá ako nebo. Španielske slovo *cielo* neznamena iba nebo, ale aj obloha a má rovnaký koreň ako anglické slovo *ceiling* (strop). Hoci dnes vieme, že nebo sa nenachádza *doslova* hore, mnohí z nás naďalej cítia, že jestvuje rozmer – alebo rozmery –, ktorý leží „nad“ pozemským svetom a v duchovnom zmysle je „vyšší“. Keď v tejto knihe hovorím o „nebí“ a tvrdím, že je „nad“ nami, robím to s vedomím, že dnes si už nikto nemyslí, že táto sféra leží priamo na oblohe alebo predstavuje miesto s oblakmi a večným slnečným svetlom. Mám na mysli iný druh zemepisu – taký, ktorý je mimoriadne skutočný, no zároveň značne odlišný od pozemského, ktorý dôverne poznáme. V porovnaní s ním celá pozorovateľná fyzická dimenzia pripomína zrnko piesku na pláži.

Dnes pôsobí aj ďalšia skupina, ktorej súčasťou sú mnohí vedci. Aj ona sa domnieva, že stojíme na prahu objavenia teórie všetkého. Bude sa však zásadne líšiť od tej, s ktorou chce prísť materialistická veda.

Druhá teória všetkého bude mať v porovnaní s prvou dve hlavné odlišnosti.

Po prvé vyhlási, že v skutočnosti nemôžeme *mať* teóriu všetkého, ktorá by bola agresívna, materialistická a orientovaná na údaje.

Po druhé zodpovie na všetky tri pôvodné a mimoriadne dôležité otázky o údele človeka. Jej súčasťou bude aj nebo.

*Za základ pokladám vedomie. Hmota je od neho
odvodená. Vedomie nemožno ignorovať.
Postuluje ho všetko, o čom hovoríme, všetko,
čo podľa nás existuje.*

KVANTOVÝ FYZIK MAX PLANCK (1858 – 1947)

V 20. storočí – po troch mimoriadne úspešných storočiach – sa veda, najmä fyzika, dočkala prekvapenia. V hĺbke, v samotnom srdci hmoty, našla čosi, čo nevedela vysvetliť. Ukázalo sa, že „hmota“, teda to, o čom si veda myslela, že to veľmi dobre chápe, nemá charakter, aký mu dlho prisudzovala. Vysvitlo, že atómy, nerozbitné malé objekty tvrdé ako skála, ktoré veda pokladala za najmenšie stavebné kamene sveta, vôbec nie sú tvrdé či nerozbitné. Z hmoty sa vyklúla mäťúco zložitá spleť mimoriadne účinných, zato však nehmotných síl. Odrazu nemala *nijakú* materiálnu podstatu.

To však nie je všetko. Ak existovalo niečo, o čom si veda myslela, že to pozná rovnako dobre ako hmotu, bol tým priestor – oblasť, v ktorej sa hmota mala jednoduchým spôsobom pohybovať. No ukázalo sa, že „nejestvuje“ ani priestor, aspoň nie v prostej, priamočiarej, ľahko pochopiteľnej forme, ktorú si predstavovali vedci. Mohol sa ohýbať, ťažkovať, neoddeliteľne súvisel s časom. Vôbec nebol jednoduchý.

Akoby nestačilo, na scénu vystúpil ďalší faktor. Veda o ňom vedela dlho, no až dovtedy oň nejavila záujem. Po-

menovala ho až v 17. storočí napriek tomu, že predvedecké národy na celom svete ho stavali do stredu vnímania reality a v súvislosti s ním používali desiatky slov.

Týmto novým faktorom bolo vedomie – jednoduchý, no zároveň mimoriadne zložitý stav, v ktorom si človek uvedomuje seba samého i okolitý svet.

Nijaký člen vedeckej komunity nemal ani vzdialenú predstavu o tom, čo je vedomie. Dovtedy to však nepredstavovalo problém. Vedci ho jednoducho vyňali z obrazu s vysvetlením, že je nemerateľné, a teda neskutočné. V dvadsiatych rokoch 20. storočia sa však pri kvantovomechanických pokusoch zistilo, že vedomie nielenže *možno* zachytiť, no na subatómovej úrovni sa mu *nedá* vyhnúť. Viaže totiž pozorovateľa k všetkému, čo si všíma. Tvorí neoddeliteľnú súčasť akéhokoľvek vedeckého experimentu.

Bol to ohromujúci objav napriek tomu, že väčšina vedcov ho naďalej v podstate ignorovala. Na veľké sklamanie mnohých učencov, ktorým sa zdalo, že už čoskoro vysvetlia všetko vo vesmíre z čisto materialistického hľadiska, do stredu javiska vošlo vedomie a odmietlo odtiaľ odísť. Roky plynuli a vedecké pokusy na subatómovej úrovni – v odbo-re známom ako kvantová mechanika – nadobúdali čoraz dômyselnejší charakter. Kľúčová úloha, ktorú pri všetkých experimentoch hralo vedomie, bola čoraz jasnejšia, no vedci ju ešte stále nedokázali vysvetliť. Americký teoretický fyzik maďarského pôvodu Eugene Wigner napísal: „*Bez zmienky o vedomí nebolo možné formulovať zákony kvantovej mechaniky tak, aby si neodporovali.*“ Španielsky odborník na matematickú fyziku Ernst Pascual Jordan sa vyjadril ešte dôraznejšie: „*Pozorovania nielenže narúšajú to, čo sa meria, ale to aj vytvárajú.*“ Nevyplýva z toho, že svojimi predstava-

mi tvoríme realitu, iba to, že vedomie je natoľko prepojené so skutočnosťou, že si ju bez neho nemožno predstaviť. Vedomie tvorí pravý základ existencie.

Komunita fyzikov ešte stále náležite nevysvetlila, čo o fungovaní vesmíru odhaľujú výsledky kvantovomechanických pokusov. Keď sa geniálni zakladatelia tohto odboru vrátane Wernera Heisenberga, Louisa de Broglie, sira Jamesa Jeansa, Erwina Schrödingera, Wolfganga Pauliho a Maxa Plancka pokúšali pochopiť výsledky experimentov týkajúcich sa subatómového sveta, vstúpili až do ríše mysli. Z „problému merania“ vyplýva, že vedomie hrá rozhodujúcu úlohu pri určovaní podstaty vznikajúcej reality. Pozorovateľa nemožno oddeliť od pozorovaného. Skutočnosť, ktorú vyjavujú kvantovomechanické pokusy, vôbec nezodpovedá nášmu každodennému životu na pozemskej úrovni. Hlbšie pochopenie a výklad si vyžadujú zásadné prepracovanie predstáv o vedomí, príčinnosti, priestore a čase. Aby sme rozlúskli obrovskú záhadu, ktorá tvorí podstatu kvantovej fyziky, budeme musieť značne posilniť túto vedeckú disciplínu. Je totiž potrebné, aby obsiahla aj realitu vedomia (duše či ducha) ako základ *všetkého, čo existuje*.

*Domnievam sa, že vedecký redukcionizmus
nesmierne ponížuje záhadu človeka. Tvrdí totiž,
že materializmom možno vysvetliť celý duchovný
svet a zúžiť ho na rozličné formy nervovej aktivity.
Toto presvedčenie treba označiť za poveru... Musíme
uznať, že sme spirituálne bytosti, ktorých duše existujú
v duchovnom svete, a zároveň hmotné bytosti, ktorých
telá vrátane mozgu jestvujú v materiálnom svete.*

NEUROFYZIOLOG SIR JOHN CAREW ECCLES (1903 – 1997)

Do opisu podstaty skutočnosti sa môžeme pustiť až po tom, čo začneme jasnejšie chápať pravý charakter vedomia a jeho vzťah k vznikajúcej realite v hmotnej sfére. Väčší pokrok by sme dosiahli vtedy, keby sa ľudia s fyzikálnym vzdelaním okamžite pustili do výskumu toho, čo niektorí vedci nazývajú „zložitý problém vedomia“. Jeho podstata spočíva v tom, že mozog podľa modernej neurovedy generuje vedomie iba na základe svojej zložitosti. Táto disciplína však vôbec nevysvetľuje mechanizmus, akým to robí. Čím väčšími skúmame mozog, tým viac si uvedomujeme, že vedomie existuje nezávisle od neho. Roger Penrose, Henry Stapp, Amit Goswami, Brian Josephson – to všetko sú významní fyzici, ktorí sa pričínili o zahrnutie vedomia do fyzikálnych modelov. Väčšina vedcov si však ezoterickejšie úrovne bádania nevšíma.

*Za desať rokov odo dňa, keď sa veda pustí do štúdia
nehmotných javov, dosiahne väčší pokrok ako v priebehu
všetkých predchádzajúcich storočí svojej existencie.*

NIKOLA TESLA (1856 – 1943)

Nová teória – „mapa všetkého“, ktorú podporujem – obsiahne všetky revolučné objavy, ktoré urobila veda v poslednom storočí, najmä tie, ktoré sa týkajú podstaty hmoty a priestoru a ústredného postavenia vedomia. Práve tieto zistenia začiatkom 20. storočia vyvolali v materialistickej vede taký veľký zmätok. Zahrnie aj objavy, ako je zistenie fyzika Wernera Heisenberga, že subatómové častice sa nikdy nenachádzajú na jednom mieste, no sú v konštantnom stave štatistickej pravdepodobnosti – možno sú tu, možno tam, ale nikdy sa nedajú lokalizovať do jediného, nespo-

chybniteľného bodu. Ďalším objavom z tohto súdka je to, že fotón, kvantum elektromagnetického žiarenia, sa správa ako vlna, ak ho meriame jedným spôsobom, no ako častica, ak ho meriame iným spôsobom. *Pritom však zostáva tým istým fotónom.* Treba spomenúť aj objav Erwina Schrödingera, že výsledok určitých subatómových pokusov je určený vedomím pozorovateľa, ktorý ich zaznamenáva, pričom dochádza k „obrátenému plynutiu“ času. Atómová reakcia, čo sa začala v škatuli, ktorú pred tromi dňami zapečatili, sa teda skončí až vo chvíli, keď sa otvorí a výsledok reakcie zbadá pozorovateľ s vedomím. Reakcia zostane v zastave-nom stave, v ktorom prebieha i neprebíha, až kým na scénu nevystúpi vedomie a nepremení ju na realitu.

Súčasťou novej mapy všetkého bude aj množstvo údajov, ktoré pochádzajú z celkom inej oblasti výskumu. Materialistická veda mu v minulosti venovala ešte menšiu pozornosť ako vedomiu a dogmatické náboženstvo ju rázne odmieta-lo. Mám na mysli zážitky na prahu smrti, vízie na smrteľnej posteli, okamihy zjavného kontaktu s mŕtvymi najbližšími, množstvo zvláštnych, zato však skutočných foriem komu-nikácie s duchovným svetom, ktoré ľudia ustavične zažíva-jú. Diskusiu o nich, žiaľ, nepripúšťa ani dogmatická veda, ani dogmatické náboženstvo.

So *mnou* sa však ľudia o takýchto udalostiach zhovárajú po celý čas.

Vážený pán doktor Alexander,

s veľkým záujmom som si prečítal o tom, čo ste pre-žili. Pripomenulo mi to zážitok na prahu smrti, ktorý mal otec štyri roky pred smrťou. Získal titul PhD. v oblasti

astrofyziky a pred zážitkom mal stopercentne „vedecké myslenie“.

Bol na tom zle a ležal na jednotke intenzívnej starostlivosti. Prekonal emočne náročné životné obdobie a podľahol alkoholizmu. Napokon mu zlyhalo viacero telesných orgánov a dostal obojstranný zápal pľúc. Na jiske ležal tri mesiace, pričom ho na istý čas uviedli do indukovanej kómy. Keď sa začal zotavovať, rozprával o tom, ako nadviazal kontakt s anjelskými bytosťami. Tie mu povedali, že sa nemusí obávať, lebo všetko bude v poriadku. Dodali, že vy-zdravie a bude žiť ďalej. Pomáhali mu a zbavili ho strachu zo smrti. Keď pookrial, vravieval mi, aby som sa oňho nebál, keď napokon zomrie – bude sa mať dobre.

... Zážitok ho veľmi zmenil. Prestal piť, no... robilo mu problém rozprávať o tom... Bol veľmi uzavretý... Po štyroch rokoch od hospitalizácie zomrel na disekciu aorty. Stalo sa to náhle v spánku v domácom prostredí. Po smrti sme v dome ustavične nachádzali samolepiace papieriky, na ktorých stálo „GaHf“. Napokon sme dospeli k záveru, že to znamená „Guardian angels. Have faith.“ (Strážni anjeli. Majte vieru.). Možno vďaka tomu ľahšie abstinoval alebo si spomínal na pokoj, ktorý cítil, keď bol mimo tela.

Pamätám sa, že krátko predtým, ako skonal, som sa ho spýtal, čo sa podľa neho deje pri zomieraní. Odvetil, že nevie – azda čosi, čo ľudia ešte neobjavili, no čoskoro na to prídu. Myslím si, že zažil prienik vedy a duchovnosti. Keď som si prečítal Vaše rozprávanie, veľmi ma upokojilo. Navyše vo mne upevnilo spomienku na otcov zážitok.

Veľmi pekne Vám ďakujem.

Pascale

Prečo mi ľudia rozprávajú takéto príbehy? Odpoveď je jednoduchá. Som lekár, ktorý mal zážitok na prahu smrti. Patril som medzi prívržencov „dogmatickej vedy“, no vďaka tomu, čo som prežil, som prešiel do druhého tábora. Nie k zástancom „dogmatického náboženstva“, ale do akejsi tretej skupiny. Jej členovia sú presvedčení, že veda aj náboženstvo nás môžu čo-to naučiť, no neposkytnú nám odpovede na všetky otázky. Domnievajú sa, že sme na pokraji čohosi celkom nového – akéhosi spojenia vedy a duchovnosti, ktoré navždy zmení spôsob, akým chápeme a zažívame seba samých.

V knihe *Pohľad do večnosti* som opísal, ako som sa pre bakteriálnu meningitídu, ktorá vznikla náhle a mala zriedkavú príčinu, ocitol v nemocnici. Niekoľko dní som strávil v hlbokej kóme. V tom čase som mal zážitok, ktorý ešte stále absorbujem a spracúvam. Prešiel som radom nadpozemských ríš, z ktorých jedna bola nezvyčajnejšia ako druhá.

V prvej, ktorú nazývam Ríša dážďovčej perspektívy, som zotrval v primitívnom, prvotnom stave vedomia. Kým som sa nadeň nepovzniesol, zdalo sa mi, že som zahrabaný v zemi. Nebola to však bežná hlina, lebo všade vôkol seba som cítil – niekedy aj počul a videl – iné formy, iné bytosti. Bolo to šťastie desivé, šťastie upokojujúce (zdalo sa mi, že tvorím – a vždy som aj tvoril – súčasť tejto prvotnej temnoty). Ľudia sa ma často pýtajú: „Bolo to peklo?“ Inferno si predstavujem ako čosi interaktívnejšie a táto ríša taká vôbec nebola. Hoci som si nepamätal na zem, ba ani na ľudí, pociťoval som istú zvedavosť. Pýtal som sa: „Kto? Čo? Kde?“ Nedočkal som sa však ani náznaku odpovede.

Napokon sa zhora pomaly zniesla akási svetelná bytosť. Mala guľovitý tvar a vydávala nádhernú nebeskú hudbu, kto-

rú volám Krútiaca sa melódia. Vystupovali z nej krásne vlákna živého striebriстого a zlatistého svetla. To vytvorilo v látke tejto drsnej ríše akúsi trhlinu. Cítil som, že ňou prechádzam ako nejakým portálom. Ocitol som sa v nádhernom údolí plnom sviežej a úrodnej zelene. Do krištáľovo čistých jazier padali vodopády. Zistil som, že som zrnko vnímavosti na krídle motýľa, ktorý letí uprostred pulzujúcich rojov zložených z miliónov ďalších motýľov. Hľadel som na fantastickú modročiernu zamatovú oblohu, z ktorej sa znášali guľovité bytosti zo zlatistého svetla – neskôr som ich nazval anjelské chóry – a na pozadí letiacich pestrofarebných oblakov zanechávali za sebou trblietavé stopy. Zbory spievali hymny a chorály, ktorým sa nevyrovnalo nič, čo som počul na zemi. Bolo tam aj množstvo iných útvarov. Nadobudli formu, ktorú som začal nazývať „superguľa“. Pomáhali pri odovzdávaní vedomostí, ktoré som si mal osvojiť. Anjelské chóry predstavovali ďalší portál do vyšších ríš. Stúpал som, až som dorazil do Jadra, *sanctum sanctorum* samého Boha – nekonečnej atramentovej čierňavy, ktorú vrchovato naplňala neopísateľná, božská, bezvýhradná láska. Tam som narazil na nekonečne mocné a vševediace božstvo, ktoré som neskôr nazval Óm, lebo v tejto ríši som zreteľne počul práve tento zvuk. Načerpал som ponaučenia, ktorých hĺbka a krása absolútne prekračujú moju schopnosť vysvetliť ich. Kým som bol v Jadre, ustavične som mal silný pocit, že sme tam traja: nekonečný Boh, žiarivá guľovitá bytosť a čistá vedomá vnímavosť.

Na ceste som mal sprievodkyňu, mimoriadne peknú ženu, ktorú som prvý raz zbadal, keď som sa ako zrnko vnímavosti vliezol na motýľom krídle v ríši Brány. Nikdy predtým som ju nevidel, nevedel som, kto je. Svojou prí-

tomnosťou mi však zahojila srdce. Scelila ma spôsobom, ktorý som dovtedy nepokladal za možný. Hoci nevyriekla ani slovo, dala mi najavo, že ma ľúbi a nesmierne jej na mne záleží. Vysvetlila mi, že vesmír je rozľahlejší, lepši a krajši, ako som si kedy vedel predstaviť. Tvoril som nenahraditeľnú súčasť celku (platí to o každom z nás). Všetok smútok a strach som v minulosti zakúsil preto, lebo som z nejakého dôvodu zabudol na tento najdôležitejší fakt.

Vážený pán doktor Alexander,

pred tridsiatimi štyrmi rokmi som mala zážitok na prahu smrti. Nezmierala som však ja, ale mama. Podrobovala sa nemocničnej liečbe rakoviny a lekári nám povedali, že bude žiť najviac šesť mesiacov. Bola sobota. V pondelok som mala letieť z Ohia do New Jersey. Bola som v záhrade, keď ma odrazu zachvátil neprekonateľný pocit mimoriadne intenzívnej lásky. Lepšie „opojenie“ si azda nemožno predstaviť. Vstala som a rozmýšľala: *Čo to, dočerta, bolo?* Potom som ten pocit zakúsila ešte raz. Celkovo som ho prežila trikrát. Pochopila som, že mama zomrela. Zdalo sa mi, že ma objala, no prešla priamo cezo mňa. Vždy keď to urobila, pocítila som nadprirodzenú, nesmiernu, nezmerateľnú lásku.

Vrátila som sa do domu. Následkom toho, čo sa práve stalo, som ešte stále bola zmätená. Sadla som si k telefónu a čakala, kým sa mi ozve sestra. Po desiatich minútach zazvonil telefón. Bola to ona. „Mama skonala,“ potvrdila.

Ani po tridsiatich rokoch nedokážem rozpovedať tento príbeh bez toho, aby som sa nerozplakala – nie od smútku, ale od radosti. Tri krátke okamihy v záhrade mi